

Í næstseinasta blaði gövu vit eina sanna frágæðing um, hvussu kvotaspurningurin veruliga lá viðvíkjandi ferskfiskinum.

Henda frágæðing kom sjálvandi ikki »Dagblaðnum« væl við. Tað hevur ognad sær kvotaspurningin at oysa skarn yvir ministerið við og hevur í hesum máli beint til viks øll »hensýn« til, hvat ið rætt og galið er og til, um tess viðgerð av málinum gagnar ferskfiskamálinum ella ikki.

Næstseinasta týsdag royndir »Dagblaðið« at hjarga sær við at sleingja eftir okkum, at vit einki skil hava á tí, vit skrivaðu um, og at tað var bert »Stæningse« ordrar, vit útferdu o. s. fr. Tilfiskur journalistikkur ger av við seg sjálfvan.

Kostiligt er dømið, tað tekur sum prógv fyri okkara skilaloysi. Tað skrivar viðvíkjandi tí, vit skrivaðu um ta svenska ferskfiskkvotu til Onglands, ið er at kalla eingin, og heldur fyri til okkara: »Men blaðið (vit) gloymir at siga, um svenskararnir hava biðið ministerið um kvotu og um hon er noktað teim. Okkum kunnugt hevur hvørki Chili, Peru, Kina ella Filipinurnar nakra ferskfiskkvotu til Onglands, og fellur tað nokrum íbúgvárum har at seta á teir ráðandi tessvegna.« Hetta skal vera »Dagblaðsins« avdráttur av okkum!

Neyðar »vinnuflokkamenn«, ið ikki vita, at svenskir bátæigarar hava roynt at selja teirra bátar í Føroyum, tí teir fáa onga kvotu til Onglands! Og tað tross at svenska ministerið hevur roynt at fingið meir av ferskfiskkvotu.

At »Dagblaðið« verjur ólíkindi bara tað harvið sleppur at hogga á Staunings ministerium, er einki nýtt. Men vit høvdu ikki væntað, at tað fór at vera so opiðskárað í at verja høvudsólkindini og orsökina til okkara kvotatrot, nevniliga okkara egna vinnulvsmanna sluttskygni og líkagyldegheit, tá ið kvotareglurnar vóru settar millum danskur og føroyskar fiskimenn.

Vóru vit tá glóggir, søu vit tá hvørja leið tað bar, hevði ministerið ikki nú havt ta at kalla óloysiliga uppgávu, sum tað er at geva okkum meir kvotu, hóast ikki meir kvota fæst frá Onglandi. Tað skal so ikki bert siga nei til danskra fiskimanna umsókn eftir meiri ferskfiskkvotu, men tað skal leggja afturat noktingini til danskarnar, at teir verða at missa burtur av tí teir hava! So liggur landið. Hvið dylja yvir hesum, ífall tað ikki er fyri undir øllum at dálka ministerið »Stauninge«?

Hitt seinasta »Dagblaðsins« álop og útdálken av ministerium er tess útleigging av Danskaranna stöðu til Onglands okjan av kvotageving til Íslands, ið er treytað av, at hini norðanlondini ikki mótmæla.

Tá ið nú hitt danska ministerið ikki einsamalt vil mótmæla fmillum ta norsku og ta

svensku ríkisstjórnina, ið hava nógv størri ferskfiskkvotakrav til Onglands enn hitt danska ministerið, skundar »Dagblaðið« sær at útleigja hesa stöðu yvir fyri Íslandi einans sum svik móti Føroyingum.

Vit kenna okkum vísar í, at hitt danska ministerið tross »Dagblaðið« vil gera alt tað, ið gjørligt er, fyri at veita okkum meiri ferskfiskkvotu.

Men tað er líka so lítið sum svenska og norska ríkisstjórnurnar ført fyri at loypa yvir handilskrov, ið reisa seg frá øllum hornum, útlendis sum innlendis.

Adrian Øster,

fyrrverandi sparikassakassari, andaðist 30. ápríl í ár.

Eitt hitt besta menniskja og ein hin dyggasti áltíðsmaður, ið lívið hevur unt mær at læra at kenna, er ikki meir millum teir livandi á foldum.

Adrian Øster, sparikassakassari, er deyður 73 ára gamalur. Hann hevur gjøgnum árin haft ymist kontórarbeid: á embætiskontórum, hjá S. E. Müller, á posthúsinum og tey seinastu 25 árin í sparikassanum.

Sum sjúklingur og fadirløysingur ið ongan góðan hevði, bðið eg í mong ár hjá hjónunum Elisebeth og Adrian Øster.

Fáur hevur tí sum eg haft høvi til at læra at kenna, hvørja grundargóðsku og hvat hjartalag hesi menniskjuni goymdu.

Nú við endalíkt harra Østers má eg — hóast eg veit, at hann alt slítt lív ynskti at liva fyri seg sjálfvan — geva eftir fyri teirri trongd, ið býr mær í barmi, at vátta hesum aðalborðna menniskja mína hjartaligastu tøkk fyri ikki einans ta beinleiðis hjálpani hondina, hann rætti mær sum fremmandum, men eisini fyri tað, ið hevur ávirkað sál mína meir enn lesnaður, talur og teoriur, nevniliga, at hann í sínari veran og sínum dagliga lívi hevur sýnt mær ein heilbrigðan karakter, ið hvørjum hitt »humana«, hitt djúpt felda menniskjaliga hevði skapað høvudsdrættirnar og eyðkennini.

Hvussu ríkt og lukkligt hevði okkara samfelag ikki verið, ífall hvør einstaki íbúgvárin hevði sýnt tann trúskap, ta menniskjaligheit og tann í smáum og stórum sýnda álitisskap og dugna-skap í sínum starvi, ið var eyðkenni fyri harra Øster!

Ein góður Føroyingur, ein av okkara bestu, er tí farin burtur við A. Øster. Eitt gott og aðalt menniskja eru vit fátækari: Ein í orðsins besta týðningi góðan vin hava vit, ið høvdu ta eyðnu at læra hann at kenna, mist.

Í størstu tøkkilæti vátta eg mnum vælgerara og holla vini mína djúpastu virðing.

Fríður lýsi yvir minni hansara.

P. M. Dam.

1. mai.

Kring allan hin demokratiska heimn fylktust arbeidararnir sum sjáldan áður til kravgongu fyri frælsi og fridómi og demokratii - fólkaræði - og arbeidaraklassans figgjarligu og mentunnarligu málum. Herafturat kom hin alvarsligasti spurningurin, ið uppi er nú á døgum hjá hvørjum frælsiselskandi menniskja, nevniliga kravið um hjálp til hina líðandi spansku arbeidarafjöldina, ið stríðist uppá lív og deyða fyri sín fridóm og rætt til fólkaræði imóti teirri fascistisku ríkmanna yvirmaktini, eitt stríð, ið verður avgerandi fyri øllum demokratii í verðini.

Hóast spenningurin stendur at bresta í hvørjum einasta landi, fóru kravgongur at kalla allastaðni fram í rói og uttan úthellan av blóði.

Í Danmark, Noreg og Svørski høvdu statsministerarnir í hesum londum orðið 1. mai og greiddu frá arbeidaraflokksins politisku úttanríkis stævnu. Allir vóru samdir um, at norðanlandanna sterkasta verja í hesi ófríðartíð var hin strangasti neutralitetur. Eingin vildi fegnari enn norðanlondini gingið við til eina av-vápnan og bannan av øllum kriggsmøguleikum. Men so leingi sum øll tess stóru londini og heimurin sum heild líkið upprustaðu, máttu eisini norðanlondini hava ein vápnadan neutralitet. Arbeidarafjöldin mátti

standa vakin, og kundi ikki tigandi lata ránsmannaliðini valdtaka og syndra alt av góðum og menniskjarætti, ið hon hevði bærst sær til í nokur mannaminni.

Allastaðni, á hvørjum talara-palli arbeidaraflokksins í Amerika, Europa, Australia og hvar ið demokratiið enn ríkir, kom 1. mai hin heitasta samkensla og viðføling fyri teirri blóðandi spansku fjöldini til orða og nannandi varð áheiti á ta enn rættvísthugsandi menniskjafjöldina um at koma demokratilinum í Spania til hjálpar.

Á Tveroyri fór arbeidaranna kravgonga fram sum áður lýst í hesum blaði.

Undir bleiktrandi merkjum við tí reyða merkinum á odda varð farið í skráðgongu út á Torvheyggi, har fundur varð hildin við lögtingsmanni Danbjørg sum talara. Hansara tala er prentað aðra staðni í blaðnum. So varð farið heim í skúlagarðin, har fundurin helt fram við Dybvad, lærara, sum talara. Harra Dybvad talaði um søgu

socialismunnar, um stríðið millum demokratiið og nazismu-fascismu — ein sera fyndug røða, ið manaði til at standa árvákin og búgvín til at verja tað, ið vunnið var, og víðari halda fram.

Um kveldið var veitsla, har yvir 200 menn og kvinnur vóru komin saman.

Finansklikan og fosturlandskærleikin.

Tá ið hin bretski finansministerin Chamberlain bar í uppskot eina risajáttan uppá ein óðiligt tal av milliónum til kriggsdubblingur, róptu teir stóru rustningsmagnatarnir haleluja og reiggjaðu sær upp til skjýggja í hálfogdum orðum um fosturlandskærleika, og at fólkið skyldaði at offra um tað skuldi vera alt fyri landsins frælsi og sjálvstýri og stórleika.

Í ár skuldi finansministerin veita 100 milliónur pund sterling til vegna. Men hesin ógillig pengingur var ikki lættur at taka, særliga tá útreiðslurnar vóru ovurstórar framanundan. Tað var eyðsæð, at eykavegir máttu gangast. Og hvat var rímligari, enn at teir, sum komu at vinna

milliónurnar, ja milliardir av tí ógilliga dubbing, komu at rinda bróðurpartin. Og finansministerin Chamberlain kendi seg eisini noyddan at leggja eykaskatt á rustningarkapitalin, um hann so hevði lílan hug til tess, valdur sum hann var sum umboðsmaður fyri Citys peningaveldi.

Men tók teir, hesar høgu máttmiklu peningamatadorar og hástemtu fosturlandsvinir og nasjonalistar. Nei, tað var ikki meiningin, at teir skuldu koma at rinda nakað av upprustningini, skundaðu teir sær at rópa til harra Chamberlain. Nei, nei, hetta gekk ikki. Teir høvdu jú valt hann til at varðveitta teirra interessur, og so kemur hann við hesum uppskoti, at teir eisini skulu vera við til at bera byrðirnar við upprustningini! Aldri! Teir skuldu læra hann. Tá ið ríkisstjórnin nú útbjóðandi hetta 100 mill. pund sterling-

lánið, vórðu bert teknað 20 %. 80 % lógu óteknað. City snarði lykilin um. Og har stóð hin konservati Chamberlain. Hvat er nú at gera hjá honum? Konir menn meina, at hann má boyggja seg til jarða fyri matadorunum og biðja um frygiving og skunda sær við at taka aftur skattin hjá teim høgu og stóru og lova teimum at fara avstað við óskerdum ágóða. Hetta sleppur hann at gera, og so er hann hartil »miskunnadur« við teim tíðindum, at zettlanin um, at hann skuldi vera eftirmáður Baldwin er broytt. Tað skuldi hann hava sum eykastraff.

Soleiðis er háttaður hin mikli fosturlandskærleiki teirra stóru — hann røkkur ikki longur enn til peningapungin.

Røða 1. mai á Tveroyri av lögtingsm. J. H. Danbjørg.

»Her er dæmlikt í Føroyum um krossmessutið, tá ið foldin hon vaknar hin ungmyd so blíð, setur blómur í barn setir rósar í bær fer í stakkin hin grøna, sum fríðkast hvørt vár. Tað er dæmlikt í Føroyum, tá hvør rødd røpar: Vár, tað er vár!«

Soleiðis syngur eitt av okkara skaldum um ta ársins tíð, sum vit nú eru í. Tað er dæmlikt um várið, tá blómurnar spretta og lív og ljós kemur aftur alla staðni í staðin fyri deyða og myrkur og kulda. Smálombini tey kátu spæla sær um dagin, fyri so tá kveldið kemur at leggja seg trygg til hvíldar undir móðurliði.

Fuglarnir, sum seinasta heyst fluttu frá okkum, eru nú komnir aftur, og fuglasongurin hoyrist aftur um landið.

Slíkt er tað, ið vit minnskju gleðast yvir og leingjast eftir. Menniskjan leingist móti ljósi og lívi.

Eisini hinar árstíðirnar hava sín vakurleika, sum skaldið syngur um vetrartíðina:

»Vist ert tú móðir fógur og fín, klædd í hitt skínandi hvíta lín. — Tá glampar á himli stjornulind, norðlýsið blaktrar um fjallatind.«

Men várið boðar okkum um lív og ljós og summar: »Hvat á jørð hann meira herligt vera enn ein føroysk miðansummar-nátt.« Um summarkveldini, tá »upp gjøgnum ljóðarin roykur fer út sum kveldben til Gud,« tá dragast vit at landi okkara. Tá fela vit, hvussu hugnaligt her er í Føroyum.

Hvur tú verið burtur frá Føroyum, og tú t. d. ein vakran summarmorgun sært fjallatopp-arnar koma aftur úr kavi, tá ormar blóðið í tær og hjartað slær lættari, landið dregur teg at sær. Ella tá tú fyrstu ferð hoyrir føroyskt mál, tá fólir tú, at tað er hjartalíði.

Tað er rætt, sum skaldið sigur, at Føroyar draga okkum at sær. Her hava fedrar okkara livað ætt eftir ætt í túsund ár í gleði og í sorg í ringum tíðum